

RADIOTHERAPIE bij hersenletsels

Universitair Ziekenhuis Brussel

Stereotactische radiochirurgie en stereotactische radiotherapie

Via deze brochure proberen we u een zo goed mogelijk beeld te geven van een stereotactische radiochirurgie en stereotactische radiotherapie. Radiotherapie werkt lokaal, dit wil zeggen dat de behandeling alleen effect heeft op de plaats waar u bestraald wordt.

Wat zijn stereotactische radiochirurgie en stereotactische radiotherapie?

Stereotactische radiochirurgie betekent de niet-invasieve toediening van een éénmalige, hoogenergetische stralingsdosis op uw letsel. Alhoewel het chirurgie genoemd wordt, wordt er geen insnede gemaakt en gebeurt de procedure ambulant (zonder overnachting in het ziekenhuis). Daardoor worden de verwikkelingen en het langdurig herstel vermeden die gepaard gaan met heelkunde.
Bij de stereotactische radiochirurgie wordt gebruik gemaakt van straling om de groei van goedaardige en kwaadaardige tumoren te beperken of te controleren. Dankzij de stereotactische radiochirurgie is het mogelijk de bestraling zeer precies op de tumor te richten en worden andere organen die risico zouden kunnen lopen, maximaal beschermd. Deze doelgerichte behandeling is mogelijk door het gebruik van een kader dat uw hoofd in de juiste positie houdt.

Bij de **stereotactische radiotherapie** wordt dezelfde hoeveelheid stralen gebruikt als bij de radiochirurgie maar deze wordt in kleinere dosissen dagelijks toegediend in de loop van een ganse reeks behandelingen. Door het geven van een reeks behandelingen verhoogt de doeltreffendheid van de behandeling, terwijl de stralingsschade aan nabijgelegen gezond weefsel of aan kritieke structuren zoals de oogzenuw en de hersenstam, vermeden wordt.

Procedure

- **Stereotactische radiotherapie met masker**

Als voorbereiding op uw stereotactische behandeling zal er een thermoplastisch masker gemaakt worden. Het thermoplastisch masker bestaat uit 3 stukken: een onderkant, een bovenkant en verstevigingsbanden ter hoogte van het voorhoofd, de kin en bovenlip. U wordt op de behandelingstafel gelegd en het thermoplastisch masker wordt verwarmd en op uw hoofd geplaatst. Door afkoeling neemt het masker de vorm van uw hoofd aan. Dit duurt ongeveer 15 minuten.
Nadien gaat u naar het bestralingstoestel. Op de behandelingstafel wordt het masker opnieuw op uw hoofd geplaatst. Vervolgens worden er infraroodmerkers op het masker geplaatst, die deel uitmaken van een navigatiesysteem dat u vóór de bestraling naar de juiste bestralingspositie brengt.
Tenslotte begeleidt men u naar de CT-scan. Hier worden CT-beelden gemaakt met het masker op. Mogelijks wordt vooraf contraststof toegediend. Deze beelden worden gebruikt om de exacte dosisverdeling te berekenen op de te bestralen plaats. Als alles klaar is kan u naar huis gaan.
Enkele dagen later start uw behandeling. Voor de behandeling wordt u op de behandelingstafel geplaatst, waar het masker met merkers wordt aangebracht. U wordt in de bestralingspositie gebracht. Deze positie wordt geverifieerd met X-stralen beelden (RX). Op basis van deze beelden wordt de bestralingstafel aangepast naar de exacte bestralingspositie. Nadien start de bestraling. De volledige procedure neemt ongeveer 20 min in beslag.

Het kader heeft als doel uw het hoofd stil te houden tijdens de voorbereiding en de behandeling. In combinatie met een lokalisatiedoos wordt het mogelijk om de exacte positie van uw letsel te bepalen.

- **Stereotactische radiotherapie met stereotactisch kader**

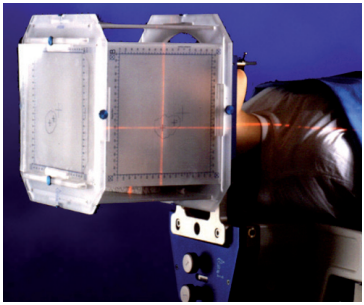
Deze procedure wordt gebruikt voor de behandeling van arterioveneuze malformaties (AVM), trigeminusneuralgie en vestibulaire schwannomen.

Als voorbereiding op uw stereotactische behandeling van **trigeminusneuralgie of schwannomen** zal u 's morgens opgenomen worden op de dageenheid. Hier wordt onder lokale verdoving een stereotactisch kader met vier schroeven op uw hoofd bevestigd (zie foto). Het is normaal dat hierbij een spanningsgevoel optreedt, dat enkele minuten later spontaan verdwijnt. Nadien wordt er een CT-scan uitgevoerd, al dan niet met contrast. Deze beelden worden gebruikt om de exacte dosisverdeling te berekenen op de te bestralen plaats.

Voor een stereotactische behandeling van een **arterioveneuze malformatie** wordt u opgenomen in het ziekenhuis. Hier wordt onder lokale verdoving het stereotactisch kader geplaatst (zie boven). Nadien wordt een angiografie uitgevoerd, gevolgd door een CT-scan (zie boven).
Na de CT-scan gaat u terug naar uw kamer. Intussen wordt op de dienst radiotherapie alles in gereedheid gebracht voor de bestraling.

Als alles klaar is, wordt u naar de bestralingsafdeling gebracht. U wordt door het gespecialiseerd team op de behandelingstafel gepositioneerd met behulp van het kader. Dit wordt vastgemaakt aan de tafel zodat u niet kan bewegen tijdens de bestralingsprocedure.

Als de behandeling begint, zal het bestralingstoestel rondom u bewegen. U zal geen hinder ondervinden van de bestraling. Deze volledige procedure neemt ongeveer 20 minuten in beslag.

Na afloop van de bestraling wordt het kader verwijderd. Indien u behandeld wordt voor een **trigeminusneuralgie of vestbulair schwannoom** kan u naar huis terugkeren en uw normale bezigheden hervatten. U mag ook gewoon uw gezicht en uw haar wassen.

Indien u behandeld wordt voor een arterioveneuze malformatie dient u in het ziekenhuis te blijven. Om nabloedingen tengevolge van de angiografie te voorkomen, dient u 24u plat te liggen.

Mogelijke bijwerkingen van een stereotactische bestraling?

In de praktijk ondervindt u weinig bijwerkingen. Mogelijke bijwerkingen die u eventueel kunt verwachten door de bestraling zijn:

- vermoeidheid
- misselijkheid
- hoofdpijn
- soms haaruitval (afhankelijk van de locatie)

Belangrijk is dat u eventuele klachten bespreekt met de radiotherapeut en/of neurochirurg.

Slotwoord

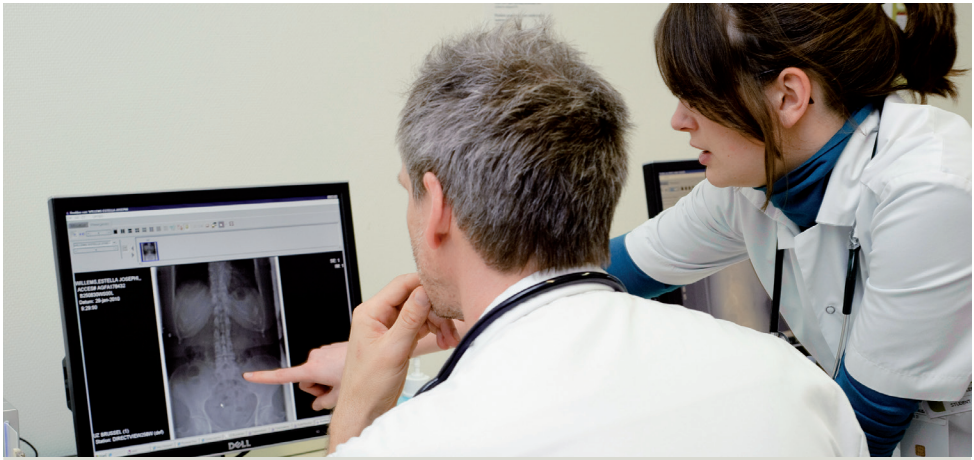
Deze brochure is een aanvulling op de algemene brochure over radiotherapie. Heeft u klachten of heeft u vragen waarop u het antwoord niet vindt in deze brochures, aarzel dan niet om een verpleegkundige of radiotherapeut aan te spreken. Wij helpen u graag verder.

We proberen uw behandeling zo vlot mogelijk te laten verlopen en begeleiden u stap voor stap.
Indien er zich dringende problemen voordoen die verband houden met de bestraling die u kreeg, kan u ons tijdens de kantooruren bereiken op 02 477 60 41. Buiten de kantooruren of in het weekend kan u zich richten tot uw huisarts of huisarts van wacht of u begeven naar de dienst spoedgevallen.

Heeft u nog vragen?

Schrijf ze dan hier neer en stel ze bij uw volgend bezoek.

Deze folder geeft enkel informatie van algemene aard. Niet alle mogelijke technieken, toepassingen en risico's zijn er in opgenomen. Volledige informatie, aangepast aan de situatie van elke patiënt, wordt door de arts / de betrokken medewerker verstrekt.
Overname van tekst en illustraties vereist de voorafgaandelijke toestemming van de verantwoordelijke uitgever.
Voor reacties op deze brochure: patientinformatie@uzbrussel.be

Universitair Ziekenhuis Brussel
Brussels Health Campus
Laarbeeklaan 101 - 1090 Brussel
tel: 02 477 60 41
oc@uzbrussel.be
www.uzbrussel.be

Uitgave: 2018
Verantwoordelijke uitgever: Prof. dr. Mark De Ridder